

O inspekcji ochrony środowiska

Rozmawiają **ANDRZEJ JAGUSIEWICZ** – główny inspektor ochrony środowiska i **EDWARD GARŚCIA** – redaktor naczelny **AURY**.

EDWARD GARŚCIA: *W tym numerze drukujemy obszerną informację o ochronie Bałtyku. Proszę ją uzupełnić o wpływ ostatniej powodzi na jakość jego wód.*

ANDRZEJ JAGUSIEWICZ: Powódź pomaga i zagraża zarazem Bałtykowi. Z jednej strony „duża woda” rozcieńcza substancje chemiczne, a zatem spływają one do morza w mniejszych stężeniach, z drugiej porywa biogeny, czyli substancje odpowiedzialne za eutrofizację Bałtyku.

Z przeprowadzonych przez WIOŚ Szczecin badań wynika, iż na skutek przemieszczającej się fali powodziowej w wodach dolnego odcinka Odry widoczny był powolny wzrost zanieczyszczeń organicznych, objawiający się zwiększonym zużyciem tlenu i podwyższonym stężeniem azotanów świadczącym o dopływie świeżych zanieczyszczeń organicznych.

Według oceny WIOŚ w Gdańsku jakość wód morskich (przybrzeżnych i przejściowych) pogorszyła się jedynie w trakcie spływu wezbrania. Zdecydowany wzrost stężeń wystąpił w zawieszynie ogólnej. Po zejściu fali zawieszina opadła. Jej wpływ na dno jest raczej ograniczony, ponieważ w rejonie ujścia Wisły i brzegu morza dno jest mulisto-piaszczyste i stale podlega dynamicznym zmianom.

Największe szkody powodują powodzie na lądzie. Pamiętam, że w 1997 r. pod wodą znalazło się przeszło 600 tys. ha gruntów. Zalane zostały 33 oczyszczalnie ścieków, utonęło 1300 sztuk bydła, prawie 6000 sztuk trzody chlewnej i ok. 1 miliona sztuk drobiu oraz wiele zwierzyny dzikiej. Podobne straty były w tym roku i one oczywiście w pewny sposób wpływają na wody dopływające do Bałtyku.

Obserwując działalność Inspekcji Ochrony Środowiska muszę przyznać, że najwyższej oceniałem ją, gdy pracowała w ramach pierwszej struktury organizacyjnej, gdzie Inspektorowi Ochrony Środowiska podlegało bezpośrednio 5 regionalnych dyrekcji Inspekcji Ochrony Środowiska i każda z nich obejmowała swym zasięgiem kilka województw.

No to mamy takie samo zdanie. Ja jestem tym bardziej przekonany o wyższości

struktury z tamtych lat, czyli zespolenia wojewódzkich inspektoratów ochrony środowiska z głównym inspektoratem ochrony środowiska, od czasu, kiedy kieruję tą służbą. Kto płaci, ten ma władzę, a budżet Wojewódzkiej Inspekcji Ochrony Środowiska to budżet wojewody. W jego ramach realizowane są zadania wyznaczane przeze mnie. Jednak płynne i szybkie zespolenie inspekcji na dziś to zachowanie *status quo*, a więc 16. regionalnych inspektoratów. Natomiast docelowo sprawa może być już otwarta.

Późniejsze zmiany organizacyjne, zespolenie Inspekcji ze służbami wojewódzkimi osłabiły jej skuteczność.

Zdecydowanie TAK, zwłaszcza po naszym wejściu do Unii Europejskiej. Przecież w inspekcji unijnej zadań przybywa lawinowo, a sił i środków praktycznie tyle samo. Wprawdzie sięgamy skutecznie po fundusze na doposażenie naszych laboratoriów, ale wskutek ograniczenia ich zakresu działania do terytorium województwa, każde z nich wyposażamy tak samo. A potem te kosztowne przyrządy pracują „na pół gwizdka”, bo dla nich teren województwa jest po prostu za mały. Specjalizacja laboratoriów jest możliwa tylko strukturze ponadwojewódzkiej.

Powołanie Generalnej i Regionalnych Dyrekcji Ochrony Środowiska wprowadziło dodatkowe komplikacje i dublowanie prac (monitorowanie, zapobieganie szkodom, udział w ocenie wpływu na środowisko itp.).

Faktycznie jest to nowa instytucja, ale, moim zdaniem, już się dotarła. I ma właśnie tę pożądaną przez nas strukturę organizacyjną. Wykonuje szereg zadań, które nie leżą w naszych kompetencjach, jak zarządzanie obszarami Natura 2000, kompensacja przyrodnicza z tytułu prowadzonej działalności inwestycyjnej czy ocena szkód w środowisku. Ale nade wszystko przygotowuje, i to coraz szybciej, decyzje środowiskowe dla ważnych projektów infrastrukturalnych. W przypadku szkód znakomicie się uzupełniamy, bo to inspekcja prowadzi ich rejestr, podobnie jak w przypadku decyzji środowiskowych, których realizację kontrolujemy.

Przed Inspekcją Ochrony Środowiska staje coraz więcej ważnych zadań. Kiedy uda się jej uzyskać statut i struktury organizacyjne podobne do Państwowej Inspekcji Pracy?

Chyba nigdy, bo Inspekcja Pracy podlega przecież bezpośrednio Sejmowi RP. My się zadowolimy zespoleniem wszystkich organów inspekcyjnych i wzmocnieniem instytucjonalnym przez przejęcie kilku idealnie do nas pasujących komórek organizacyjnych już będących w strukturach resortu. Mam tu na myśli te, które zajmują się bilansowaniem emisji, najlepszymi dostępnymi technologiami czy informacją środowiskową. A ze zwierzchniego nadzoru Ministra Środowiska jesteśmy zadowoleni, wszak jesteśmy jedną ze służb ochrony środowiska.

Wzmocnienie instytucjonalne, nie tylko Inspekcji, ale samego resortu środowiska wyobrażam sobie w inny sposób. Piszę już o tym od 1983 r. („A nam się marzy urzqd...”, AURA 1/1983).

Jeśli bowiem ma być stosowana zasada zrównoważonego rozwoju, czyli zachowana harmonia między ładem gospodarczym, społecznym i ekologicznym, to szef resortu środowiska powinien działać z pozycji wicepremiera, gdyż powinien objąć wiele dziedzin lub je nadzorować. Planowanie przestrzenne, ochrona klimatu, a więc energetyka, rolnictwo i leśnictwo, a także gospodarkę wodną, ochronę powietrza, ochronę przed promieniowaniem, przed hałasem, gospodarkę odpadami itp. Pisałem w 1983 r., że będzie oddziaływał na zaniechanie konsumpcyjnego modelu życia i starał się o przyjęcie innej filozofii, korzystnej dla jednostki, ogółu i przyrody. Potrafi inspirować działania na rzecz ekologicznego rozwoju w sferze kultury, wychowania i oświaty. Zmieni nawyki resortów gospodarczych, wykazując im bezsens krótkowzrocznej polityki polegającej na pogoni za doraźnymi efektami produkcyjnymi bez oglądania się na szkody wyrządzane w środowisku, za które w przyszłości społeczeństwo musi w dwójnasób zapłacić. Pytanie: kiedy to nastąpi?

Marzenia się często spełniają.

Dziękuję za rozmowę.